

20.

Vendéglátó a Magyar Telekom Infotéka

A jubileumi 20. műhelybeszélgetés alkalmából *Kóródy Judit*, a **Magyar Telekom Infotéka** vezetője üdvözölte a jelenlévőket és felidézte a statisztika segítségével az elmúlt alkalmakat - helyszínek száma, résztvevők száma és a legfontosabb témák – amelyek ma is aktuálisak:

Témák

Beépülés a fenntartó folyamataiba

Új szolgáltatások kevésből

Hogyan vetessük észre magunkat?

Korszerű szolgáltatási csatornák

Időzítés

szolgáltatások fejlesztése	4
fenntartóval való kapcsolat	3
költséghatékonyság, költségkezelés	3
kommunikáció, marketing	3
teljesítménymérés, statisztika	2
automatizálás	2
könyvtáros identitás	1
sz szerzői jog	1

Veszélyek, korlátok

Hogyan nevezzük?

E-book, e-könyvolvasó

Kiadványok

Automatizálás???

Takarékossági trükkök

Mit pótolhat a lelkesedés?

Hogyan tovább, vállalati könyvtárak?

Majd sorban megkérdezte a résztvevő könyvtárak képviselőit, náluk hogyan változtak ezeken a területeken a könyvtár szolgáltatásai, lehetőségei, elismertsége.

Wittinghoff Judit, a **Richter Gedeon Nyrt. Műszaki könyvtárának** vezetője az elmúlt 10 év legfontosabb változásának az elektronizálást nevezte. 1998 óta van intranet a könyvtárban, adottak voltak a e-cikkek adatbázisának feltételei, így mára 1200 e-bookhoz van hozzáférési lehetőség a könyvtárban, a helyben használat viszont jelentősen visszaszorult. Fontos lépés volt az OLIB könyvtári adatbázis és a vállalati Intranet összekapcsolása. Helyzetük stabil, mivel a gyógyszeripari/egészségügyi kutatók elengedhetetlennek tartják a könyvtári szolgáltatások fejlesztését.

A **Magyar Információs Hivatal Szakkönyvtárának** az elmúlt 5 év igazi sikertörténet volt: *Varró Ildikó* elmesélte, hogy vezetőjétől erős támogatást kapott, így az elmaradt, lepusztult könyvtárhelyiséget kifestette, a 25 000 kötetes, addig áttekinthetetlen könyvállományt gépre

vitte és elektronikusan kölcsönzi. A legfontosabb fejlesztési kérdésnek a könyvtári marketinget tartja, fontos, hogy észrevettesse a használókkal a könyvtári változásokat, újdonságokat. Ennek érdekében hírleveleket készít, az intraneten weboldalt üzemeltet és a vezetőknek folyamatosan jelentéseket készít a könyvtári munkáról, az állomány gyarapodásáról. Az olvasók kiszolgálása érdekében e-book olvasókat szerzett be, ezek kölcsönözhetőek és az e-book állományt is fejleszti. Ennek jogi kérdései persze megkerülhetetlenek. A korszerű kölcsönzés érdekében áttért a Szirénről a Huntéka-Jadox-ra.

A KTI Közlekedéstudományi Intézet Szakkönyvtárából *Somogyiné Gál Katalin* és *Garda Zsolt* arról számoltak be, hogy ügyvezető-változás miatt a korábbi fejlesztések sajnos leálltak, az LCD-s videokonferenciát, az InfoPresszót tudják még üzemeltetni. A tartalmi szolgáltatások közül kiemelték a Trendek grafikus adatbázisát, amely a KTI honlapon nyilvánosan is hozzáférhető. Terveik között szerepel a Huntéka továbbfejlesztése, a kölcsönzőmodul bevezetése.

A HungaroControl Repülési szakkönyvtárából *Ritz Márta* a szervezeti változások nehézségeiről beszélt: az 1973 óta a Közlekedési Minisztérium alá tartozó könyvtár stabil helyzete a MALÉV eladásával 2004-ben jelentősen megváltozott, a korábbi 10 munkatárs helyett ma már csak ketten vannak a könyvtárban, az olvasók száma is jelentősen lecsökkent, miután a reptéri felhasználókat már nem szolgálják ki. Fontos túlélési technikának nevezte, hogy a könyvtári-tájékoztatási tevékenységen kívül a könyvtár vállalta a szakterületek folyóirat és szakkönyv igényének kielégítését is, így be tudott épülni a beszerzési folyamatba és megszilárdította a helyzetét. A könyvtárba 60 külföldi és 30 belföldi folyóirat jár. Külsős olvasóik jellemzően szakdolgozatuk készítéséhez kérnek segítséget a könyvtárosoktól.

Fülöpné Cserép Gyöngyi, akinek a **Magyar Telekom** munkatársaként a cég és az Infotékát üzemeltető Infodok Kft. közötti kapcsolattartás a feladata, az elmúlt 10 év sikerei között a legnehezebb pillanatokot is megemlítette: kétfelé húz a szíve, amikor a meglévő szoros munkatársi/baráti kapcsolatok mellett a fenntartó érdekeit kell első sorban szem előtt tartania. Szerencsére, mivel közös a cél, a feladatok megoldása érdekében ezt végül mindig sikerül optimálisan megoldani.

Az **EX LIBRIS Könyvtári Alapítványtól** *Oroszi Evelin* mesélt azokról a lelkesítő módszerekről, amikkel az olvasókat a könyvtárba becsalogatni igyekeznek és ott is tartják őket. A hat budapesti helyszínen jelenlévő Alapítvány munkaszervezési bravúrral tud szolgáltatni az olvasóknak, a Magyar Írószövetség székházában változatos programokat kínálnak: ortopéd szűréstől a diafilm kölcsönzésig és író-olvasó találkozókat szerveznek.

A Magyar Telekom Infotékából *Csontos Mara* beszélt azokról a változásokról, amelyek az elmúlt 10 évben az elektronikus dokumentumok beszerzésében és szolgáltatásában történtek. Ismertette a szakirodalom vonatkozó újdonságait az „online-osítás” témában, és az open access (OA) irodalom jellemzőit, ami digitális, online elérhető, ingyenesen és jogi korlátozások nélkül felhasználható publikációkat foglal magában. A nyílt hozzáférés lehetőséget biztosít a tudományos eredmények szabad újra-felhasználására. Az Infotéka 2013 őszén beszerzett három Amazon Kindle olvasót és az e-bookok gyarapítását is megkezdte. Azóta a kölcsönzési igények megnövekedése jelzi a szolgáltatás sikerességét. Végül a nyugati digitalizálási szolgáltatásokat említette példaként, többek között az Overdrive, a LexisNexis, az Axis360 és a Goethe Intézet Onleihe nevű online kölcsönzési szolgáltatását.

Kiszl Péter, az **ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének** igazgatója örömmel tájékoztatott minket, hogy megjelent a Kormány 139/2015. (VI. 9.) Korm. rendelete a felsőoktatásban szerezhető képesítések jegyzékéről és új képesítések jegyzékbe történő

felvételéről, melynek értelmében ezután is lehetőség nyílik informatikus könyvtáros BA és MA végzettséget szerezni. Péter a műhelybeszélgetések egyik fontos hozadékának nevezte, hogy a könyvtáros-képzésben előtérbe kerülhetett a vállalkozói kompetencia. A hallgatókat szívesen küldi a szekció vállalati könyvtáraiba szakmai gyakorlatra, hiszen ott igazán sokat láthatnak és tanulhatnak a gazdasági szemléletű könyvtár üzemeltetéséről, működtetéséről. A másik fontos haszna az együttműködésnek, hogy a képzésbe is becsatornázzák a napi kérdéseket.

Ezután megköszönte Kóródy Juditnak a 10 év lelkes munkáját.

A **BME OMIKK Könyvtárából** *Adamecz Katalin* a minőségbiztosítást emelte ki. Az intézmény végzett egy használói elégedettségmérést, ennek a vizsgálatnak egyik fontos megállapítása, hogy a hallgatók egyre inkább csoportos tanulásra használják a könyvtárat, így az fontos közösségi térré válik. Az automatizálás eredménye az e-kérőlap: a papír kérőlapok helyett elektronikus úton adhatják le az olvasók raktári kéréseit a könyvtárban üzemelő számítógépek bármelyikéről. Ennek a fejlesztésnek a sikerességét a marketingkommunikáció is növeli. Pályázatot adtak be a Minősített Könyvtár címre, ezt támogatva a teljesítményértékelő rendszer is bevezették, éppen most kezdődött a vezetői kompetenciák értékelése. Az intézménynek fontos célja, hogy folyamatosan biztosítsa a minőségi szolgáltatásokat az olvasók felé, miközben megfelel a kancellár által közvetített elvárásoknak is.

Az **Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézetéből** *Jávorka Brigitta* és *Bognár Noémi* említették, hogy a közvetlen minisztériumi kapcsolatok és a statisztikák következtében rálátnak a szakma széles területére, hogy merre tart a könyvtárügy. A közsférában dolgozó könyvtárosokként ismeretlen számukra a vállalati könyvtárak működése, de nagyon örülnek, hogy ezeken a szakmai fórumokon betekintést nyerhetnek erre a területre is, ahol az elméletet gyakorlatba ültetik.

Horváth Marcsi, a **T-Systems** OCLC partnermenedzsereként úgy látja, hogy a változás kultúrájában élünk: a metaadat-menedzsment olyan léptékben változik, hogy a könyvtárosok ez irányú tudása egyre fontosabb lesz, hogy melyik adattal mihez kezdjünk. A webkettő, az információ megosztásának kultúrája a könyvtárak felől jött be az informatika világába, tudatosítaniuk kell a könyvtárosoknak magukban ezt az úttörő szerepet. A Linked Data, az összekapcsolt dokumentumok hálózatának a publikálására és elérésére alkalmas, ez csökkentheti a „fekete lyuk-szindrómát”. A metaadatok a weben fellelhető tudással összekapcsolva oda-vissza átjárhatók. Dinamikus könyvtári változások zajlanak, a MARC alapú adatkezelést egyre inkább felváltja a szemantikai alapú.

Az **MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont Könyvtárából** *Kutnyánszky Anikó* nagy átalakulásokról számolt be a könyvtárak iránti érdeklődés, a megújult eszközök, az új kollégák és az intézményi kommunikáció okán. A Richter könyvtárosaira visszautalva azt mondta, hogy a kutatástámogatás a könyvtár legfontosabb feladata. Az adatbázisok mind szélesebb körű előfizetésével minden kutató a saját munkáállomásán elérheti ezeket, így viszont nincs közvetlen napi kapcsolatuk a könyvtárral. Nemrégiben volt egy konferencia abban a témában, hogy az akadémiai hálózatban vajon hogyan tudnak együttműködni a különböző profilú tudományterületi könyvtárak? Sajnos nincs igazán kapcsolat közöttük. A legfontosabb következtetés az volt, hogy a kutatási eredmények publikálásán kívül a kutatási adatokat is visszakereshetővé kell tenni, hogy tovább hasznosulhassanak. Ennek azonban a legnagyobb problémája az informatika fejlődésével együtt járó szoftver-verziók, adathordozók elavulása, amit esetleg open source eszközökkel lehet megoldani. Jövőre elindul az akadémiai cloud.

Kóródy Judit felvetésére a következő műhelybeszélgetés helyszínéül a Richter Könyvtára jelentkezett és témát is ajánlottak: szerzői jogi GYIK (2007-ben volt ez már téma, azonban azóta sok minden változott), szakértőnek *Amberg Esztert*, az OSZK Könyvtári Intézetének könyvtárosát is ajánlották, mint a szerzői jogi szabályozás (digitális) könyvtárakra vonatkozó rendelkezéseinek elemzőjét.

Ősszel lehet egy másik műhelybeszélgetés is, ennek helyszínéül a KTI ajánlkozott, a témát *Horváth Marcsi* hozza: adatbányászat, avagy az adatok dinamikus kapcsolatai a könyvtár és a web között.

Horváth Eszter, Magyar Telekom Infotéka